

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕДАКТОРСЬКИЙ ПРАКТИКУМ

Освітня програма: **Журналістика**
Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність: **061 Журналістика**

Галузь знань: **06 Журналістика**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2021 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Редакторський практикум
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач	Савчук Руслана Любомирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики
Контактний телефон викладача	0978123234
E-mail викладача	ruslana.savchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	денна
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Обговорення методологічних і загальнонаукових аспектів курсу, особливостей виконання різних форм робіт. Згідно з графіком консультацій.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Курс «Редакторський практикум» покликаний забезпечити майбутнього фахівця прийомами роботи з текстами різних газетних видів і жанрів, їх тематичною і композиційною структурою, фактологічним матеріалом, мовою і стилем відповідно до чинних норм тих наук, з якими взаємодіє редагування. Ця дисципліна спрямована на аналіз і вдосконалення газетного тексту у зв'язку з підготовкою його до друку. Основою такої діяльності є критичний аналіз журналістського матеріалу задля правильної оцінки та допомога автору в удосконаленні його форми і змісту. <i>Предметом</i> курсу «Редакторський практикум» як наукової дисципліни є редакторська праця з підготовки до друку текстового матеріалу, яка містить такі складники: аналіз тематичної організації твору (визначення головної і побічних тем, робота над тематичними відхиленнями); аналіз композиційної структури твору, перевірка її логічності; роботу з фактичним матеріалом, перевірку його точності і достовірності; виявлення і виправлення порушень логічних зв'язків у тексті; мовну правку; редакційно-технічну обробку.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<i>Мета</i> курсу – узагальнити знання фахівця з дисциплін мовознавчих циклів, сформувати його мовну культуру і сприяти виробленню практичних навичок роботи з конкретним текстом. <i>Основні завдання (цілі) курсу:</i> 1) з'ясувати аспекти редагування, зокрема й редагування тексту (газетного, рекламного тексту); 2) ознайомити з вітчизняним та зарубіжним досвідом газетного виробництва, з історією української преси загалом; 3) сформувати уявлення про практичну діяльність редакції друкованого періодичного видання, його структуру, основні способи й форми газетного виробництва; 4) визначити особливості аналізу тексту як методу об'єктивної характеристики й оцінки, а також шляхи вдосконалення рукопису у процесі його підготовки до друку; 5) з'ясувати методику редагування, прийоми і засоби реалізації рекомендацій, сформульованих упродовж редакторського аналізу: різними видами правки (вичитування, доопрацювання, переробки, скорочення), техніку аналізу тематичної, композиційної і логічної організації тексту, роботу з фактологічним матеріалом і т. ін.; 6) розкрити особливості редагування текстів різних жанрів.	
4. Загальні та фахові компетентності	
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен здобути такі загальні та фахові <i>компетентності</i>: – здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в практичній діяльності; – знання та розуміння предметної області й професійної діяльності журналіста;	

- здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії й реалізації її у професійній діяльності;
- здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях;
- здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України;
- здатність планувати свій час, працювати автономно, самостійно;
- здатність працювати в колективі, мотивувати на досягнення мети, приймати раціональні рішення, створювати психологічно позитивний клімат, діяти на базі етичних принципів, готовність брати ініціативу на себе;
- здатність до побудови та реалізації власної траєкторії навчання упродовж життя (навчання та самоосвіта), коригування власної професійної діяльності в контексті основних професійних вимог до журналіста;
- здатність виконувати власне дослідження на належному рівні;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність володіти навичками ведення дискусії й наукової полеміки, написання аналітичних і публіцистичних текстів, дотримуватись норм правопису сучасної української мови;
- здатність вільно оперувати фаховими термінами для виконання професійних завдань;
- володіння основними мовознавчими поняттями, здатність застосовувати їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів (зокрема публіцистичного);
- здатність кваліфіковано аналізувати навчальні матеріали й добирати посібники й підручники, які найбільше відповідають цілям і умовам навчання;
- здатність розвивати когнітивні, психомоторні, поведінкові механізми – пам'ять, увагу, критичне ставлення, почуття відповідальності та ін.;
- здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в професійній сфері;
- здатність проводити дослідницьку роботу, дотримуючись принципів академічної доброчесності;
- вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою усно і письмово, використовувати її для організації ефективної комунікації та навчання;
- знати і розуміти систему мови, загальні властивості мистецтва слова, історію української мови, вміти застосовувати набуті знання у професійній діяльності;
- знати норми української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;
- організовувати процес свого навчання і самоосвіти (самостійної роботи); професійно-методичну та навчальну діяльність;
- володіти навичками пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, кваліфіковано презентувати результати професійної (наукової, інноваційної) діяльності із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- бути здатним визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення;
- уміти аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових досліджень у сферах журналістики та мовознавства; оцінювати результати власних наукових досліджень із використанням сучасних методів науки, інформаційних та інноваційних технологій;
- дотримуватися правил академічної доброчесності.

5. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- визначення понять «літературне редагування», «технічне редагування», «художнє редагування», їх диференційні ознаки;

- визначення понять «газета», «журнал», «преса», «періодика»;
- історію та теорію редагування текстів;
- техніку оформлення газетного тексту;
- основи редакторського аналізу тексту;
- види газетних текстів та особливості їх редагування;
- логічні засади редагування;
- особливості різних видів композиційної структури і композиційних шаблонів;
- методику редакторського аналізу композиції рукопису;
- методику праці редактора над фактичним матеріалом;
- мовностилістичні особливості газетного та рекламного тексту.

вміти:

- застосовувати на практиці набуті теоретичні знання;
- здійснювати тематичний аналіз тексту;
- перевіряти логічну будову тексту;
- перевіряти точність і достовірність фактологічного матеріалу;
- аналізувати композиційну структуру тексту;
- здійснювати правку тексту, застосовуючи коректурні знаки;
- працювати зі зверстаним текстом, контролювати його основні елементи;
- користуватися прийомами видалення типових нормативно-стилістичних помилок.

6. Організація навчання навчальної дисципліни

Обсяг курсу 180 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	24
практичні заняття	36
самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
4	061 Журналістика	2	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Заняття	Самостійна робота
Тема 1. Теоретичні засади редагування. Мета та завдання курсу «Редакторський практикум». Основи редагування: об'єкт, предмет, методологія. Способи комплексного аналізу сутності редагування. Дискусійні моменти у витлумаченні поняття «редагування» у вітчизняній та зарубіжній практиці. Нормативний та творчий зміст редагування. Аспекти редагування. Літературне редагування. Художнє, технічне, наукове редагування.	2	2	10
Тема 2-3. Історія виникнення та розвитку редагування. Виникнення редагування. Періодизація розвитку редагування. Процес становлення редагування в Україні. <i>Індивідуальне завдання</i> (презентація)	2	4	10

Тема 4-5. Редактор і текст. Текст як основний об'єкт редакторського аналізу. Основні риси й ознаки тексту. Створення журналістського тексту в ЗМІ. Суть діяльності редактора. Завдання редактора. Етапи роботи редактора над текстом. Особливості редакторського читання тексту. Визначення меж редакторського втручання в текст. Проблема «автор – редактор». Типові психолінгвістичні помилки в текстах ЗМІ. Типові мовні помилки в інтерв'юванні. <i>Індивідуальне завдання:</i> буклет «Безграмотній рекламі – не місце в міському транспорті!» тощо.	4	4	10
Тема 6. Правка як складник редакторського редагування. Поняття правки. Основні завдання правки. Види правки тексту й практика засобів масової інформації. Методичні вимоги до правки.	2	2	10
Тема 7-8. Методика редакторського аналізу тексту. Поняття композиції. Критерії, принципи та схема редакторського аналізу композиції тексту. Рубрикація тексту. Методичні прийоми редагування рубрикацій. Редагування різних видів рубрик. Вимоги до редагування абзаців і переліків. Робота редактора над нумерацією, родовими позначеннями та змістом рубрик. <i>Завдання:</i> структура текстів різних газетно-журнальних видань (порівняльний аналіз)	2	4	10
Тема 9. Логічні засади редагування тексту. Особливості редакторського аналізу, що відповідає законам і нормам логічного мислення. Основні завдання редактора в оцінюванні тексту журналістського твору з логічного погляду. Прийоми виявлення логічних зв'язків. Формування в редактора навиків усунення логічних помилок. <i>Завдання:</i> редагування рекламних текстів (виявлення логічних та мовних помилок)	2	2	12
Тема 10. Види журналістських текстів та особливості їх редагування. Різні трактування поняття «вид тексту». Види текстів за способом викладу матеріалу. Особливості їх редагування. Текст-розповідь і особливості його редагування. Текст-опис і специфіка його редагування. Особливості редагування тексту роздуму. Специфіка редагування тексту-визначення.	2	2	10
Тема 11-12. Різновиди журналістських текстів за їх жанрово- та структурно-стилістичними особливостями. Офіційно-інформативний, інформативно-діловий, неофіційно-інформативний різновиди журналістських текстів. Інформативно-експресивний та інформативно-аналітичний різновиди журналістських текстів. Репортажний, газетно-науковий, експресивно-публіцистичний, узагальнювально-директивний, урочисто-	2	4	12

декларативний, нарисовий, фейлетонний (сатиричний) різновиди журналістських текстів. Блог як особливий вид електронних ЗМІ. Поняття «блог». Функціональні особливості блогів у ЗМІ. Класифікація блогів. Основні вимоги до публікації блогів. Типові помилки			
Тема 13-14. Методика праці редактора над фактичним матеріалом. Факт у журналістському тексті. Основи методики редакторської роботи над фактичним матеріалом. Перевірка фактичного матеріалу. Редакційно-технічне оформлення фактичного матеріалу. Типові фактичні помилки. Психологічні причини фактичних помилок. Фактологічні особливості журналістських текстів різних видів і завдання редактора під час їх аналізу. Види фактичного матеріалу. Завдання: редагування текстів (із врахуванням фактологічних особливостей)	2	4	12
Тема 15-16. Мовностилістичні особливості тексту в ЗМІ та завдання редактора. Медіасофія та медіапрагматика. Мова засобів масової інформації. Місце медіалінгвістики в системі наук про ЗМІ. Вимоги до мови преси. Редакторський аналіз мовностилістичних особливостей тексту в ЗМІ. Практика слововживання в сучасних українських ЗМІ та завдання редактора. Залежність мовностилістичних особливостей тексту від специфіки засобу масової інформації, від жанру твору, від типу видання, від мовного оточення автора. Завдання: редагування текстів (із врахуванням мовностилістичних особливостей тексту)	2	4	12
Тема 17-18. Типові мовні помилки в ЗМІ. Причини виникнення та способи уникнення мовних помилок. Типові орфографічні помилки в журналістських текстах. Типові лексичні помилки в журналістських текстах. Типові граматичні помилки в журналістських текстах. Типові пунктуаційні помилки в журналістських текстах. Завдання: редагування текстів (виявлення орфографічних, лексичних, граматичних, пунктуаційних помилок)	2	4	12
ЗАГ.:	24	36	120
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Поточне опитування, тестування та самостійна робота – 40 балів. Контрольна робота – 10 балів. Підсумкова письмова робота (залік) – 50 балів.		
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота складається із трьох теоретичних питань та одного практичного.		
Практичні заняття	Робота на практичному занятті оцінюється за 5-бальною шкалою залежно від повноти відповіді студента.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному		

	оцінюванню. Для отримання допуску до підсумкового контролю студентів необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік; форма здачі – письмова; структура білета і розподіл балів за завдання: 1 завдання – розкрити теоретичне питання (10 балів), 2 завдання – розкрити теоретичне питання (10 балів), 3 завдання – відредагувати текст (10 балів), виконати тести (20 балів).

8. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку порушень – реагування відповідно до Положення 1 <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf?fbclid=IwAR2OZ7ieedYbWar3YLAu5arEPfHIWJvA8ahWmpLODcN6M2XRt7GPFip0uT8> і Положення 2 https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/code_of_honor.doc?fbclid=IwAR14PNKG9iKdUn4NJsj0X0rOCZr7YVFeNGdlgE3J2alaDNsc_GiizOs3_NQ

9. Рекомендована література

1. Видавнича справа та редагування в Україні: постаті і джерела (XIX – перша третина XX ст.) : навч. посіб. Львів : Світ, 2003. 612 с.
2. Волощак М. Неправильно-правильно: довідник з українського слововживання (за матеріалами засобів масової інформації). 2 вид., доп. Київ : Просвіта, 2004. 159 с.
3. Єрмоленко С. Я., Бирик С. П., Коць Т. А., Сютя Г. М., Чемеркін С. Г. Літературна норма і мовна практика: монографія / за ред. С. Я. Єрмоленко. Ніжин: ТОВ «Видавництво “АспектПоліграф”», 2013. 320 с.
4. Іванченко Р. Г. Літературне редагування : посіб. К. : Парламентське вид-во, 2003. 246 с.
5. Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації. Львів : ПАІС, 2005. 303 с.
6. Капелюшний А. О. Стилїстика і редагування журналістських текстів. Львів : ПАІС, 2003. 344 с.
7. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. Львів : ЛНУ, 2000. 68 с.
8. Караман С. О., Караман О. В., Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова : навч. посіб. Київ : Літера ЛТД, 2011. 560 с.
9. Культура спілкування в журналістській практиці: навч.-метод. посібник / укладачі: Н. Бабич, О. Жук. Чернівці: Букрек, 2012. 160 с.
10. Куляс П. П. Редагування газетних та журнальних матеріалів : курс лекцій. Київ : Ун-т «Україна», 2002. 84 с.
11. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови : навч. посіб. Київ, 2007. 360 с.
12. Партико З. В. Загальне редагування. Нормативні основи : навч. посіб. Львів : Афіша, 2001. 416 с.
13. Савчук Р. Л. Редакторський практикум : хрестоматія до дисципліни. Івано-Франківськ : ПНУ, 2018. 58 с.

14. Сізова К. Л., Алексеєнко Н. М., Бутко Л. В. Практикум з редагування : навч. посіб. Київ : Наша культура і наука, 2007. 112 с.
15. Тимошик М. С. Видавнича справа та редагування : навч. посіб. Київ : Наша культура і наука, 2004. 224 с.
16. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. Київ : Наук. думка, 2019.

Викладач: кандидат філологічних наук, доцент **Савчук Руслана Любомирівна**